

Όψεις της κρίσης στο Πανεπιστήμιο Μακεδονίας

Ακαδημαϊκές ανελευθερίες

ΦΟΡΕΙΣ ΤΟΥ ΙΟΥ ΕΙΝΑΙ ΟΙ: ΤΑΣΟΣ ΚΩΣΤΟΠΟΥΛΟΣ, ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΤΡΙΜΗΣ, ΑΓΓΕΛΙΚΑ ΨΑΡΡΑ, ΑΝΤΑ ΨΑΡΡΑ, ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΨΑΡΡΑΣ. ΙΟΣ e-mail

Οξύνεται, σύμφωνα με καταγγελίες, η κρίση που ταλανίζει τον τελευταίο καιρό το Πανεπιστήμιο Μακεδονίας: από την άνοιξη, και ύστερα από την απόφαση της πρυτανείας να απολύσει στη μέση του εξαμήνου τους διδάσκοντες συμβασιούχους έργου (Π.Δ. 407/80) που είχαν συμπληρώσει τριετία, πολλά μαθήματα σταμάτησαν, οι φοιτητές του Τμήματος Μουσικής Επιστήμης και Τέχνης προχώρησαν σε κατάληψη και παραιτήθηκε ο πρόεδρος του τμήματος, ενώ σε μικρό διάστημα κατατέθηκαν σχετικές ερωτήσεις στη Βουλή από βουλευτές των αντιπολιτευτικών κομμάτων.

«Δημοκρατικό έλλειμμα» (ανυπαρξία ενδοπανεπιστημιακού διαλόγου, μη σύγκληση συλλογικών οργάνων), «διοικητικές αυθαιρεσίες» (τροποποιήσεις του Εσωτερικού Κανονισμού του Πανεπιστημίου που παραβιάζουν την αυτονομία των τμημάτων, αυθαιρεσίες σε εξελίξεις μελών ΔΕΠ), και «διοικητικές δυσλειτουργίες» εντόπιζε σε ανακοίνωσή του ο Σύλλογος των Διδασκόντων (ΔΕΠ) τον περασμένο Μάρτιο. Τον Ιούνιο, το Συμβούλιο της Επικρατείας έκρινε μη σύννομη την εκλογή του προέδρου του Τμήματος Οικονομικών Επιστημών λόγω παράνομης σύνθεσης της φοιτητικής

εκπροσώπησης, ωστόσο η εκλογή επαναλήφθηκε με πανομοιότυπες διαδικασίες. Όπως υποστηρίζεται, σύμφωνα με τον ισχύοντα νόμο, η ανάδειξη των εκπροσώπων των φοιτητών στα όργανα της διοίκησης του πανεπιστημίου από ενιαίο σύλλογο δημιουργεί προβλήματα ακυρότητας των αποφάσεων αυτών των οργάνων.

Σε πρόσφατο ψήφισμα της ΠΟΣΔΕΠ (26.10), η Ομοσπονδία των Πανεπιστημιακών εκφράζει την ανησυχία της για τις εξελίξεις και σημειώνει, μεταξύ άλλων, ότι «η πρυτανεία καταγγέλλεται ότι επιχειρεί με ΕΔΕ να εκφοβίσει μέλη ΔΕΠ που ασκούν κριτική στις ενέργειές της, επιδίδεται σε προσχηματικές καθυστερήσεις εκλογών, αναπέμπει αυθαίρετα την εξέλιξη μελών ΔΕΠ, παρεμβαίνει αντιθεσμικά στις διαδικασίες, παραβιάζει αποκλειστικές προθεσμίες, αρνείται να εφαρμόσει μη αρεστές σε αυτήν δικαστικές αποφάσεις, ενώ παράλληλα εφαρμόζει εκδικητική τακτική προς τους φοιτητές επιβάλλοντας την απώλεια εξαμήνων ως τιμωρία είτε για τις φοιτητικές καταλήψεις του Ιουνίου 2006 είτε για τη συμπάραστασή τους προς τους συμβασιούχους διδάσκοντές τους. Κατά τους τελευταίους μήνες μεθοδεύονται απροκάλυπτες παρεμβάσεις σε διαδικασίες εξέλιξης και μονιμοποίησης μελών ΔΕΠ».

Δημοκρατικό έλλειμμα

Από το 2005, ευρύ φάσμα του Τύπου έχει ασχοληθεί με τα προβλήματα που σχετίζονται με τη λειτουργία του Πανεπιστημίου Μακεδονίας, και κυρίως με τις πρακτικές απόμων και ομάδων προερχόμενων κατά κύριο λόγο από το χώρο της κυβερνητικής παράταξης που επιδιώκουν τον έλεγχο του ιδρύματος. Εκτός των άλλων, η ΔΑΠ έχει επανειλημμένα καταγγελλεί ότι με την ανοχή των πανεπιστημιακών αρχών και καταφεύγοντας σε αθέμιτα, συχνά, μέσα εμποδίζει την ίδρυση χωριστών συλλόγων ανά τμήμα προκειμένου να διατηρήσει τον έλεγχο της φοιτητικής εκπροσώπησης.

Για τα θέματα αυτά ζητήσαμε τη γνώμη τριών διδασκόντων του ιδρύματος. «Εκτιμώ πως στο Πανεπιστήμιο Μακεδονίας το άσυλο και οι ακαδημαϊκές και θεσμικές λειτουργίες κινδυνεύουν κυρίως 'από μέσα' με τις αντιδημοκρατικές πρακτικές που φαίνεται να κυριαρχούν», υποστηρίζει ο καθηγητής Λόης Λαμπριανίδης του Τμήματος Οικονομικών Επιστημών. Και διευκρινίζει: «Πρώτον, στη στάση μελών της πρυτανείας που αγνοούν συστηματικά και επιλεκτικά τη νομοθεσία και τις αποφάσεις δικαστηρίων, δημιουργούν ένα κλίμα που επιτρέπει τη δίωξη κάποιων μελών ΔΕΠ απλά επειδή έχουν διαφορετική αντίληψη από αυτούς για την πορεία του πανεπιστημίου, και τέλος παρεμβαίνουν σε διαδικασίες χωρίς να έχουν το όποιο δικαίωμα. Δεύτερον, σε όψεις της δράσης μιας 'μεγάλης παράταξης' έναντι όλων των άλλων φοιτητών που παρεμποδίζει με κάθε τρόπο τη δημιουργία συλλόγων φοιτητών κατά τμήμα και γενικότερα την ελεύθερη διακίνηση ιδεών».

Σε διαφορετικές πτυχές του ζητήματος εστιάζει την τοποθέτησή του ο αναπληρωτής καθηγητής Σταύρος Μαυρουδίας: «Τα τελευταία χρόνια το Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, με ευθύνη της πρυτανείας του, είναι ένα από τα πρώτα στην 'συμμαχία των προθύμων' ανώτατων ιδρυμάτων που προωθούν -μερικές φορές πριν ακόμη εξαγγελθούν και νομοθετηθούν- τις αντι-εκπαιδευτικές αλλαγές στην ανώτατη εκπαίδευση που διαδοχικές κυβερνήσεις προσπαθούν να επιβάλουν», υπογραμμίζει ο κ. Μαυρουδίας, σημειώνοντας ότι πρόκειται για ένα από τα πρώτα πανεπιστήμια που ιδιωτικοποίησαν σειρά λειτουργιών τους και εισήγαγαν σειρά επιχειρηματικών δραστηριοτήτων σε βάρος της επιστημονικής αποστολής τους. «Ήταν από τα πρώτα ιδρύματα που προχώρησαν στην επιβολή διδασκόντων στα μεταπτυχιακά προγράμματά τους με πρόσχημα τα λειτουργικά κόστη τους», συνεχίζει. «Αυτή η στροφή στην επιχειρηματοποίηση του πανεπιστημίου συνδυάζεται με αυταρχικές πρακτικές και προσπάθεια εξοβελισμού κάθε αντίθετης άποψης τόσο σε επιστημονικά θέματα όσο και σε ζητήματα που αφορούν τον χαρακτήρα και την κατεύθυνση του πανεπιστημίου. Είναι χαρακτηριστικό το ότι μετά τις κινητοποιήσεις και τις καταλήψεις των φοιτητών του Παν. Μακεδονίας του Ιουνίου του 2006, η σημερινή πρυτανεία ήταν μία από τις λίγες που μεθόδευσε το χάσιμο του εξαμήνου έτσι ώστε να 'τιμωρηθεί' το φοιτητικό κίνημα. Το ίδιο έγινε και απέναντι στις κινητοποιήσεις των φοιτητών του Τμήματος Μουσικής Επιστήμης και Τέχνης σε συμπάρασταση των διδασκόντων τους του Π.Δ. 407/80 οι οποίοι -σε αντίθεση με τα άλλα πανεπιστήμια- απολύθηκαν εν μέσω εξαμήνου. Επιπλέον, το τελευταίο χρονικό διάστημα έχουν αυξηθεί

ανησυχητικά τα φαινόμενα 'κοψιμάτων' εξελίξεων και μονιμοποιήσεων, μη σύννομων παρεμβάσεων σε εκλεκτορικές διαδικασίες και αναπομπών εκλογών με αβάσιμα και προσχηματικά επιχειρήματα μελών ΔΕΠ».

Από την πλευρά του, ο αναπληρωτής καθηγητής του Τμήματος Εφαρμοσμένης Πληροφορικής Γιώργος Στεφανίδης τονίζει πως στο Πανεπιστήμιο Μακεδονίας οι εκάστοτε πρυτανικές αρχές και μια ομάδα καθηγητών και διαπλεκόμενων μελών ορισμένων φοιτητικών παρατάξεων προσπαθούν να συγκαλύψουν το γεγονός ότι η εκλογή των προέδρων τμημάτων και των πρυτάνεων πραγματοποιείται από εκλεκτορικά σώματα των οποίων η συγκρότηση δεν ήταν σύννομη:

«Ιδιαίτερα οι τωρινές πρυτανικές αρχές που 'τυχαίνει' να είναι και πρόεδροι τμημάτων, μαζί με άλλους προέδρους, ανέχονται (ή ενέχονται σε) ένα μη σύννομο και αντιδημοκρατικό τρόπο ανάδειξης των εκπροσώπων των φοιτητών στα συλλογικά όργανα. Δηλαδή από έναν κεντρικά ελεγχόμενο ενιαίο σύλλογο φοιτητών και όχι από συλλόγους κατά τμήμα. Αυτή η μη σύννομη εκπροσώπηση δημιουργεί ζητήματα νομιμότητας στις αποφάσεις των Γ.Σ. των τμημάτων και της Συγκλήτου. Ήδη το ΣΤΕ έκρινε άκυρη την εκλογή προέδρου του Οικονομικού Τμήματος», υποστηρίζει ο κ. Στεφανίδης. «Ο δρόμος κατοχύρωσης της εύρυθμης λειτουργίας και νομιμότητας φαίνεται να είναι μακρύς και επίπονος στο Πανεπιστήμιο Μακεδονίας. Ο πρύτανης καλεί τον Σεπτέμβριο 2007 για την εκλογή προέδρου στο Τμήμα Μουσικής εκπροσώπους φοιτητών από σύλλογο που δεν αναγνωρίζεται πλέον από το νόμο, παρά το γεγονός ότι η εκλογή γίνεται μετά την έναρξη του νέου ακαδημαϊκού έτους, οπότε θα έπρεπε να γίνει με καθολική συμμετοχή των φοιτητών. Ο ισχυρισμός του ότι πρόκειται για επανάληψη άγονης εκλογής του Ιουνίου ελέγχεται από το γεγονός ότι τελικά εκλέχτηκε πρόεδρος που τον Ιούνιο δεν ήταν μέλος του τμήματος.

Μέλη της φοιτητικής παράταξης που είναι υπέρμαχος της κυβερνητικής πολιτικής στα ΑΕΙ, ενώ πρωτοστάτησαν πριν δύο χρόνια στη δημιουργία Συλλόγου Φοιτητών του Τμήματος Εφ. Πληροφορικής, αντιτίθενται στη συνέχεια στην εφαρμογή του νόμου "μπλοκάροντας" τη λειτουργία αυτού του συλλόγου, με αποτέλεσμα να δημιουργούνται τα τελευταία δύο χρόνια προβλήματα στη σύννομη λειτουργία της Γ.Σ. του τμήματος.

Μέλη της ίδιας φοιτητικής παράταξης παρεμποδίζουν τη λειτουργία και εκπροσώπηση του Συλλόγου Φοιτητών του Τμήματος Διοίκησης Τεχνολογίας στη Νάουσα.

Ακόμα ακούγονται φωνές από τη Νάουσα ότι και ο πρύτανης Η. Κουσκουβέλης παραμονές των φοιτητικών εκλογών απειλούσε τους φοιτητές και τους διεμήνυε, "δημιουργήστε όσους συλλόγους θέλετε, δεν πρόκειται ποτέ να αναγνωρίσω κανέναν"».

Με δύο κάλπες

Για το τελευταίο αυτό ζήτημα επικοινωνήσαμε με το Διοικητικό Συμβούλιο του Συλλόγου Φοιτητών του Τμήματος Διοίκησης Τεχνολογίας στη Νάουσα. Στην ίδρυση του συλλόγου αντιτάχθηκαν, σύμφωνα με τους συνομιλητές μας, οι πρυτανικές αρχές και ο Ενιαίος Σύλλογος Φοιτητών:

«Οι πρυτανικές αρχές για να μη χάσουν τον έλεγχο των πρυτανικών εκλογών (που έχει μετατραπεί σε αλισβερίσι μεταξύ πρυτανικών αρχών και ΔΑΠ- ΝΔΦΚ του Ενιαίου Συλλόγου), πράγμα που είχε και έχει σαν αποτέλεσμα να μην καλούν τους εκλεγμένους από εμάς εκπροσώπους στις Γενικές Συνελεύσεις και να αδιαφορούν εντελώς για την έννομη ύπαρξή μας. Ο Ενιαίος Σύλλογος και συγκεκριμένα η παράταξη της ΔΑΠ-ΝΔΦΚ τάχθηκαν εναντίον μας, φοβούμενοι ότι δεν θα εκπληρώνονται πλέον τα οικονομικά τους συμφέροντα. Τέλος δεχτήκαμε απειλές πως, αν συνεχίσουμε τις διαδικασίες για δημιουργία συλλόγου, θα βάλουμε σε κίνδυνο τις ίδιες μας τις ζωές, καθώς επίσης και την απόκτηση του πτυχίου μας».

Ο σύλλογός τους, εξηγούν οι συνομιλητές μας, ιδρύθηκε στις αρχές του 2006 και αναγνωρίζεται ως το μόνο συνδικαλιστικό όργανο των φοιτητών από τα όργανα συνδιοίκησης του τμήματος, όπως ορίστηκε με απόφαση του Πρωτοδικείου. Η απάντηση, εξάλλου, του υπουργείου Παιδείας σε σχετικό εξώδικο ανέφερε ότι σε κάθε πανεπιστημιακό τμήμα μπορεί να λειτουργεί φοιτητικός σύλλογος μετά την έγκριση του καταστατικού του.

Βασικό πρόβλημα είναι η διεξαγωγή των εκλογών με δύο κάλπες, μία του Συλλόγου Φοιτητών του Τμήματος και μία του Ενιαίου Συλλόγου: «Στις πρώτες φοιτητικές εκλογές που έγιναν στο τμήμα είχε στηθεί παράνομα κάμερα από την πλευρά του Ενιαίου Συλλόγου, η οποία κατέγραφε όσους ψήφιζαν υπέρ του νόμιμου συλλόγου. Ακόμη, τα άτομα που απάρτιζαν την εφορευτική επιτροπή στην κάλπη τους ήταν άτομα της ΟΝΝΕΔ, αντίθετα με την απόφαση του πρώην προέδρου του τμήματος κ. Μαργαρίτη που όριζε ότι οι εκπρόσωποι πρέπει να είναι φοιτητές του τμήματος. Επίσης στα μέλη της εφορευτικής του Ενιαίου ήταν και άτομα τα οποία βρίσκονταν στο ψηφοδέλτιο του Ενιαίου Συλλόγου. Σημειώθηκαν επίσης διπλοψηφίσματα ατόμων του Ενιαίου Συλλόγου που ξαναψηφίζαν αλλάζοντας απλώς μπλουζάκι, καθώς και πρόσθεση φακέλων με ψηφοδέλτια κατά το άνοιγμα της κάλπης».

Αδιαφορία καταλογίζει το Δ.Σ. του συλλόγου στην πρυτανεία: «Για πρώτη φορά μας επισκέφθηκαν μια βδομάδα πριν τις φοιτητικές εκλογές με πρόσκληση της ΔΑΠ-ΝΔΦΚ. Το μόνο που έκαναν ήταν να επιρρίψουν ευθύνες στους φοιτητές του τμήματος και να τους κατηγορήσουν ότι καταχράστηκαν χρήματα σε συνεργασία με τον δήμαρχο. Είχαν πλήρη άγνοια για τα προβλήματα της σχολής και εξακολουθούν να έχουν. Το μόνο που κατάφεραν ήταν να εμπλακούν στα συνδικαλιστικά θέματα των φοιτητών, χαρακτηρίζοντάς μας "τοπικό σύλλογο", και εν τέλει να αποδείξουν για άλλη μια φορά ότι καταπατούν το νόμο και τις αποφάσεις του ΥΠΕΠΘ». Το θέμα της εκπροσώπησης του συλλόγου παραμένει άλυτο, καταλήγει το Δ.Σ. του συλλόγου, ενώ στην αρχή της φετινής χρονιάς φοιτητής της ΔΑΠ του Ενιαίου Συλλόγου εξουσιοδοτήθηκε να μοιράσει στους πρωτοετείς τις αιτήσεις εγγραφής τους, υποκαθιστώντας τη γραμματεία.